

การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

The Acceptance of Internal Control System (ICS) on Organic Rice Production of Large Scale Rice Farmers in Mueang Amnatcharoen District, Amnatcharoen Province

เบญจมาภรณ์ จันทระเสน¹, พัชรารัตน์ ศรีบุญเรือง^{1*} และชลลธร จูเจริญ¹
Benchamaporn Chantarasena¹, Patcharavadee Sriboonruang^{1*} and Chalathon Choocharoen¹

Received date: 15 พ.ย. 67 Revised date: 12 ม.ค. 68 Accepted date: 22 ม.ค. 68

DOI: <https://doi.org/10.55003/kmaj.2025.265005>

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ข้อมูลสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว 2) ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) 3) การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ 4) ความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ข้อมูลสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ที่มีผลต่อการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ประชากร ได้แก่ เกษตรกรสมาชิกกลุ่มนาแปลงใหญ่ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 111 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 58.25 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนแรงงานในการปลูกข้าว 1 – 2 คน พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 5.70 ไร่ ใช้ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ทั้งหมด ต้นทุนในการผลิตข้าวเฉลี่ย 3,665.32 บาท/ไร่/ฤดูกาล มีรายได้จากการจำหน่ายข้าวเฉลี่ย 6,025.00 บาท ผลผลิตข้าวเฉลี่ย 401.26 กิโลกรัม/ไร่/ฤดูกาล โดยเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวเฉลี่ย 4.32 ปี มีความรู้ และการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์เฉลี่ยอยู่ในระดับที่มาก การทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ที่แตกต่างกัน มีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน (ICS) ที่แตกต่างกัน มีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาต่อการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ พบว่าสมาชิกยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำเอกสาร และจัดบันทึกข้อมูล ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำระบบควบคุมภายใน

คำสำคัญ: การยอมรับ ระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ข้าวอินทรีย์ เกษตรกร แปลงใหญ่ข้าว

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) personal factors socio-economic factors, 2) knowledge of Internal Control System (ICS), 3) the acceptance of Internal Control System (ICS) on organic rice production, 4) difference of personal factors, socio-economic factors, information on members of large-scale rice farms, large scale knowledge of Internal Control System (ICS) that affect the acceptance of Internal Control System (ICS) on organic rice production, and 5) problems and suggestions.

The population consisted of farmers who were members of the large-scale rice farming group in Mueang District, Amnat Charoen Province. The sample size was 111 people. The data gathering tool was an interview form. The results of the study concluded that most farmers were male, with an average age of 58.25 years, an education level in secondary education, and the number of workers in rice cultivation of 1 - 2 people. The average organic rice cultivation area is 5.70 rai. For rice varieties, all used White Jasmine 105. The average cost of rice production was 3,665.32 baht/rai/season. The average income from selling rice was 6,025.00 baht. The average rice production was 401.26 kilograms/rai/season. They were members of large-scale rice farming for an average of 4.32 years. Farmers' knowledge and acceptance of the group ICS for organic rice production was at a high level. The problem of accepting the group ICS for organic rice production was at a low level. The results of the hypotheses testing found that age had different effects on the acceptance of the group ICS according to the organic rice production system at a significant level of 0.01. Educational level, membership in large-scale

¹ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900

¹ Department of Agricultural Extension and Communication, Kasetsart University, Lat Yao District, Bangkok 10900

* Corresponding author: fagrpds@ku.ac.th

rice farming, and knowledge of the internal control system (ICS) had different effects on the acceptance of the group ICS according to the organic rice production system at a significant level of 0.05. The problem with accepting the group ICS according to the organic rice production system was that members still lacked knowledge and understanding of the internal control system, document preparation, and data recording, which were obstacles to the establishment of the internal control system.

Keywords: acceptance, Internal Control System (ICS), organic rice, farmers, large scale rice

คำนำ

เกษตรอินทรีย์ เป็นรูปแบบการผลิตโดยพิจารณาถึงคุณภาพ และความปลอดภัยในผลผลิตสำหรับผู้บริโภคและผู้ผลิต ปัจจุบันเกษตรอินทรีย์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากค่านิยมการดูแลสุขภาพทำให้คนหันมาสนใจบริโภคสินค้าอินทรีย์เพิ่มขึ้น และได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลมุ่งเน้นให้มีการผลิตเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมตลาดโดยเน้นบูรณาการจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกษตรอินทรีย์ดำเนินการไปได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) การสร้างความสามารถในการแข่งขันที่ต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยไปสู่การเกษตรปลอดภัยที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคทั่วโลกในเรื่องความสำคัญของมาตรฐานการจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร จูงใจและวางกรอบให้เกษตรกรผลิตสินค้าที่เป็นไปตามมาตรฐาน (Office of the National Economic and Social Development Council, 2019) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของกรมส่งเสริมการเกษตรที่มุ่งสนับสนุนพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้เกษตรกรพัฒนาการผลิตเพื่อให้สินค้าได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ เช่น มาตรฐาน GAP เกษตรอินทรีย์ และมาตรฐานต่างๆ ทั้งตลาดในและต่างประเทศ รวมถึงส่งเสริมให้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ปลูกฝังพื้นฐานเรื่องการผลิตทางการเกษตร นำไปสู่การยกระดับระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน (Department of Agricultural Extension, 2017)

จังหวัดอำนาจเจริญ มีเนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 1,453,138 ไร่ (Office of Agricultural Economics, 2019) โดยในปี พ.ศ. 2565 อำเภอมืองอำนาจเจริญมีพื้นที่การปลูกข้าวทั้งสิ้นรวม 335,256 ไร่ (Department of Agricultural Extension, 2022) เป็นเกษตรกรทำนา ถึงร้อยละ 95 รองลงมา ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ตามลำดับ (Amnatcharoen Provincial Agricultural Extension Office, 2022) จากการที่เกษตรกรปลูกข้าวทุกปีส่งผลให้มีปัญหาด้านสุขภาพเป็นผลมาจากใช้สารเคมีเป็นเวลานาน มีค่าครองชีพในครอบครัว และการรักษาพยาบาลสูง เป็นเหตุผลที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตข้าว เริ่มใช้กระบวนการผลิตแบบอินทรีย์มากขึ้น (Thammasri, 2021) แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรรายย่อยยังไม่ได้ประโยชน์จากการเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์มากนัก เนื่องจากมีรายได้น้อย และมีจำนวนมากสามารถเข้าสู่ระบบมาตรฐานได้น้อยราย สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญจึงได้นำแนวทางการรับรองแบบกลุ่ม ตามนโยบายกรมการข้าว ที่ได้นำแนวทางการตรวจรับรองมาตรฐานแบบกลุ่มมาใช้ในการตรวจข้าวอินทรีย์ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้ตรวจประเมินที่ไม่เพียงพอกับจำนวนแปลงที่ขอรับรองเป็นจำนวนมาก ประหยัดเวลาและงบประมาณในการตรวจรับรองได้มาก (Department of Rice, 2017) การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบควบคุมภายในสำหรับการรับรองการผลิตข้าวอินทรีย์แบบกลุ่ม ICS โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการและผ่านการตรวจรับรองมาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 558 ราย จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการรับรอง 9,080 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.71 ของพื้นที่การปลูกข้าวทั้งหมดของอำเภอมืองอำนาจเจริญ แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรรายย่อยยังไม่ได้ประโยชน์จากการเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์มากนัก เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยยังมีจำนวนมาก รายได้น้อย และสามารถเข้าสู่ระบบมาตรฐานได้น้อยราย จึงทำให้มีขีดจำกัดในการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม เพิ่มอำนาจต่อรองทางการค้า สร้างความยั่งยืนในการผลิต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าวจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางสำหรับวางแผนพัฒนาการจัดทำระบบควบคุมภายในกลุ่ม ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ และสนับสนุนให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) เพิ่มขึ้น

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ เกษตรกรสมาชิกกลุ่มนาแปลงใหญ่ อำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวนทั้งสิ้น 155 ราย กลุ่มที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Mueang Amnatcharoen District Agricultural Extension Office, 2023) ใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้การคำนวณสูตรของ Krejcie and Morgan (Krejcie and

Morgan, 1970) ได้จำนวนทั้งสิ้น 111 ราย โดยแบ่งเป็น แปลงใหญ่ข้าวแก้วใหม่ไทรนายน 27 ราย แปลงใหญ่ข้าวหมู่ 1,7 ตำบลนาหมอม้า 22 ราย แปลงใหญ่ข้าว หมู่ 1 ตำบลนายน 62 ราย โดยใช้สูตรของ Nagtalon (Nagtalon, 1983) ในการคำนวณหาจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามสัดส่วน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแต่ละตำบล โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวนตามที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดและปลายปิด แบ่งเป็น 5 ตอน คือ (1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม (2) ข้อมูลเกี่ยวกับแปลงใหญ่ข้าว (3) ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) (4) การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะ เก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม 2567 - กรกฎาคม 2567

การทดสอบเครื่องมือ ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ จากนั้นทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับตัวแทนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ตัวอย่าง และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น KR-20 ตามแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson, 1937) ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ได้เท่ากับ 0.767 และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ ได้ค่าเท่ากับ 0.892 และปัญหาต่อการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ ได้ค่าเท่ากับ 0.934

การแปลความหมายของความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) กำหนดการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval scale) (Niyamangkul, 2013) แบ่งระดับความรู้ของเกษตรกร จากคำถามจำนวน 20 ข้อ ดังนี้ ช่วงคะแนน 14 - 20 คือ ระดับความรู้มาก ช่วงคะแนน 7 - 13 คือ ระดับความรู้ปานกลาง ช่วงคะแนน 0 - 6 คือ ระดับรู้น้อย

การแปลความหมายของการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ กำหนดการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) (Niyamangkul, 2013) แบ่งระดับการยอมรับจากคำถามทั้งหมด 20 ข้อ โดยหากเกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยมาก ได้ 3 คะแนน ความคิดเห็นด้วยปานกลาง ได้ 2 คะแนน ความคิดเห็นด้วยน้อย ได้ 1 คะแนน โดยมีช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 2.35 - 3.00 คือ ความคิดเห็นด้วยมาก คะแนนเฉลี่ย 1.68 - 2.34 คือ ความคิดเห็นด้วยปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.67 คือ ความคิดเห็นด้วยน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ ดังนี้ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด 2) วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลสมาชิกแปลงใหญ่ และความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) กับการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ใช้ค่าสถิติ F-test, t-test และ LSD ทดสอบ สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01 (Niyamangkul, 2013)

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยเท่ากับ 58.25 ปี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ในครัวเรือนมีสมาชิกจำนวน 1 - 4 คน มีประสบการณ์เฉลี่ย 3.87 ปี จำนวนแรงงานในการปลูกข้าว 1 - 2 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับ Sukprawit (2024) ทำการศึกษาการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันรูปแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกร อำเภอกาบัง จังหวัดชุมพรพบว่าส่วนมากเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 59.15 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสอดคล้องกับ Pinya (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่องการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ในครัวเรือนมีสมาชิกเฉลี่ย 4 คน

พื้นที่ทำนาอินทรีย์ของเกษตรกรเฉลี่ย 5.70 ไร่ เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ ขาวดอกมะลิ 105 ทั้งหมด มีต้นทุนในการผลิตข้าวเฉลี่ย 3,665.32 บาท/ไร่/ฤดูกาลผลิต มีรายรับจากการจำหน่ายข้าวเฉลี่ย 6,025 บาท/ไร่/ฤดูกาลผลิต ปริมาณผลผลิตข้าวเฉลี่ย 401.26 กิโลกรัม/ไร่/ฤดูกาลผลิต นอกจากนี้ยังสอดคล้อง Mueang Amnatcharoen District Agricultural Extension Office. (2023) ได้ทำการวัดผลผลิตข้าวพันธุ์ ขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ มีผลผลิตข้าวเฉลี่ย 400 กิโลกรัม/ไร่/ฤดูกาลผลิต

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดทำระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS)

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ในระดับมาก ($\bar{X}$ 0.75) แยกเป็นรายข้อ พบว่า มีความรู้ ระดับมาก 16 ข้อ โดย 3 อันดับแรกมีคะแนนเฉลี่ยสูง คือ ข้อที่ 15 เกษตรกรต้องกำหนดขั้นตอนการผลิตกลุ่ม ว่าดำเนินงานแบบใดบ้าง เช่น การเลือกพื้นที่ การเตรียมสถานที่ การคัดเลือกพันธุ์ การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการแปรรูป ($\bar{X}$ 0.97) ข้อที่ 17 ต้องคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ ให้ผลิตผลสูง ด้านทานโรค มีคุณภาพตรงตามที่ตลาดต้องการ โดยส่วนใหญ่จะจัดหาด้วยการซื้อจากแหล่งที่มีมาตรฐาน น่าเชื่อถือ ($\bar{X}$ 0.95) และข้อที่ 12 เกษตรกรต้องได้รับการตรวจแปลงผลิตข้าวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากผู้ตรวจสอบแปลงภายใน ($\bar{X}$ 0.91)

มีความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ระดับปานกลาง 5 ข้อ คือ ข้อที่ 13 สมาชิกได้รับผลตรวจสอบแปลงจากคณะกรรมการรับรอง ภายใน 30 วัน ($\bar{X}$ 0.39) ข้อที่ 14 ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการ มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และไม่รับรอง ($\bar{X}$ 0.34) ข้อที่ 7 กรณีที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานอินทรีย์ข้าว หรือกฎระเบียบของกลุ่ม จะถูกยกเลิกการเป็นสมาชิกของกลุ่มทันที สอดคล้องกับการศึกษาของ Kummanid et al. (2023) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ระบบควบคุมภายในตามการปฏิบัติเกษตรกรที่เหมาะสมแบบกลุ่มของเกษตรกร ที่ได้รับการส่งเสริมโดยบริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด พบว่าส่วนมากมีการรับรู้ในเรื่องของระบบควบคุมภายในระดับรับรู้มาก โดยมีความรับรู้ที่น้อยที่สุด เกษตรกรมีความรับรู้ที่น้อยที่สุดด้านกฎระเบียบภายในกลุ่มที่ระบุกรณีเกษตรกรที่โดนยกเลิก หรือประสงค์จะยกเลิก ข้อที่ 19 พาหนะและอุปกรณ์ในการขนย้ายต้องสะอาด และเมื่อขนย้ายแล้วสามารถวางผลผลิตใกล้กับที่วางสารเคมีได้ ($\bar{X}$ = 0.62) และข้อที่ 20 เมื่อพบศัตรูพืชสามารถใช้สารป้องกันกำจัดได้ทันที ($\bar{X}$ = 0.63)

ภาพรวมการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนมากมีความรู้ระดับมากร้อยละ 82.00 นอกนั้นมีความรู้ระดับปานกลางร้อยละ 18.00 และมีคะแนนเฉลี่ย 15.28 คะแนน ดังแสดงใน Table 1

Table 1 Number and percentage of level of knowledge of Internal Control System (ICS)

(n= 111)		
Level of knowledge of Internal Control System (ICS)	Number	Percentage
High (14 - 20)	91	82.00
Moderate (9 - 13)	20	18.00
Mean = 15.28 S.D. = 2.32 Minimum = 9 Maximum = 20		

ตอนที่ 3 การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ของเกษตรกร

การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.75) แยกเป็นรายด้าน พบว่า การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.78) โดยเฉพาะประเด็นที่เกษตรกรคิดว่าระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ทำให้ท่านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ทำให้ลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มคุณภาพผลผลิต ช่วยให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ง่ายขึ้น และช่วยรักษาระบบนิเวศในนาข้าว ($\bar{X}$ = 2.80) สอดคล้องกับ Kotiram (2020) ได้ศึกษา เรื่องการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลกันทรารมย์ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด ประเด็น การทำนาอินทรีย์ลดการปนเปื้อนสารเคมีในนา ถัดมาคือข้าวอินทรีย์ทำให้ผู้ผลิต และผู้บริโภค มีสุขภาพดีขึ้น ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน ช่วยลดต้นทุนการผลิต

ถัดมาคือ ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.77) เท่ากัน และด้านทัศนคติที่มีต่อความตั้งใจใช้งาน โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$ = 2.68) Table 2

Table 2 Mean ($\bar{x}$) standard deviation (S.D.) and opinion level of the acceptance of Internal Control System (ICS) on organic rice production of large scale rice farmers

(n=111)

The Acceptance of Internal Control System (ICS) on Organic Rice Production of Large Scale Rice Farmers	$\bar{x}$	S.D.	Opinion
1. Perceived Ease of Use	2.77	0.429	High
2. Perceived Usefulness	2.77	0.451	High
3. Attitude	2.78	0.414	High
4. Intention to Use	2.68	0.493	High
Overall Opinion toward Acceptance of Internal Control System (ICS)	2.75	0.446	High

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมมติฐานในการวิจัย

ภาพรวมการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน พบว่าเกษตรกรที่มีอายุช่วง 32 – 55 ปี และช่วงอายุ 56- 69 ปี จะมีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ แตกต่างกับเกษตรกรที่มีอายุช่วง 70 ปีขึ้นไป และพบว่าเกษตรกรระดับการศึกษาปริญญาตรี ระดับการศึกษามัธยมศึกษา และระดับการศึกษาปวช./ปวส. จะมีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ แตกต่างกับระดับการศึกษาประถมศึกษา ภาพรวมการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งาน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษา ปวช./ปวส. และระดับการศึกษาปริญญาตรี จะมีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ แตกต่างกับระดับการศึกษาประถมศึกษา

ภาพรวมการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งาน พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวแตกต่างกันมีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ แตกต่างกัน (p-value < 0.05) โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว 4 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ การรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งาน มากกว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว 1 – 3 ปี และภาพรวมการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการทำระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) แตกต่างกันมีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ที่ แตกต่างกัน (p-value < 0.05) โดยเกษตรกรที่มีความรู้ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ($\bar{x}$ = 2.71) มากกว่า เกษตรกรที่มีความรู้มาก ($\bar{x}$ = 2.54) วิจัยจริง ดังแสดงใน Table 3

Table 3 Comparing averages of the acceptance of Internal Control System (ICS) on organic rice production of large-scale rice farmers classified by personal factors socioeconomic factors Information about large scale and knowledge of Internal Control System (ICS) (n = 111)

Factors	The Acceptance of Internal Control System (ICS) on Organic Rice Production of Large Scale Rice Farmers							
	Perceived Ease of Use		Perceived Usefulness		Attitude		Intention to Use	
	$\bar{X}$	P-value	$\bar{X}$	P-value	$\bar{X}$	P-value	$\bar{X}$	P-value
Age								
32 – 55 years	2.68	0.001**	2.72	0.355	2.77	0.895	2.66	0.696
56 – 69 years	2.55		2.62		2.79		2.71	
70 years or more	2.25		2.65		2.80		2.65	
Education level								
Primary school	2.41	0.016*	2.51	0.013*	2.79	0.908	2.71	0.146
High school	2.65		2.75		2.78		2.69	
Vocational Certificate/High Vocational	2.50		2.63		2.73		2.43	
Certificate								
Bachelor's degree	2.67		2.53		2.80		2.71	
Member of a large-scale rice								
1 – 3 years	2.60	0.258	2.62	0.045*	2.78	0.905	2.69	0.650
4 years or more	2.51		2.74		2.78		2.66	
Level of knowledge of Internal Control Systems (ICS)								
High (14 - 20)	2.71	0.028*	2.72	0.471	2.80	0.645	2.71	0.500
Moderate (7 - 13)	2.54		2.65		2.78		2.67	

* = Significance level at 0.05, ** = Significance level at 0.01

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS)

ปัญหาต่อการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์โดยรวมอยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X}$ = 1.66) แยกเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ด้านการจัดทำเอกสาร อยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X}$ = 1.98) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการผลิต อยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X}$ = 1.57) และด้านคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X}$ = 1.45) สอดคล้องกับ Suriya (2015) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมสำหรับการผลิตเงาะของสมาชิกสหกรณ์ส่งเสริมธุรกิจภาคการเกษตรจังหวัดตราด จำกัด พบว่า ปัญหาสำคัญของสมาชิก คือ ด้านการบันทึกข้อมูล เนื่องจากไม่มีเวลาในการบันทึกและแบบบันทึกมีความยุ่งยาก และไม่เข้าใจ วิธีการบันทึก ข้อเสนอแนะ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการตัวอย่างการกรอกข้อมูลเกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน จึงอยากให้จัดทำคู่มือตัวอย่างการกรอกไว้ให้เป็นตัวอย่าง เนื่องจากภาษาที่ใช้ในแบบฟอร์มมีความซับซ้อนทำให้เกษตรกรอาจเข้าใจคลาดเคลื่อน ทำให้กรอกข้อมูลผิดได้

สรุปผลการศึกษา

เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 58.25 ปี สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา โดยมีประสบการณ์ทำนาอินทรีย์เฉลี่ย 3.87 ปี มีจำนวนแรงงานในการปลูกข้าว 1 – 2 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรเฉลี่ย 5.7 ไร่ เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ปลูกทั้งหมด ในการผลิตข้าวมีต้นทุนเฉลี่ย 3,665.32 บาท/ไร่/ฤดูกาลผลิต รายได้การจำหน่ายข้าวเฉลี่ย 6,025 บาท/ไร่/ฤดูกาลผลิต ปริมาณผลผลิตข้าวเฉลี่ย 401.26 กิโลกรัม/ไร่/ฤดูกาลผลิต ใช้สินเชื่อจากธนาคาร ธ.ก.ส. เป็นแหล่งเงินทุนในการปลูกข้าวมากที่สุด ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว 4 ปีขึ้นไป โดยเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวเฉลี่ย 4.32 ปี มีความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายในกลุ่ม

(ICS) โดยรวมเฉลี่ยระดับมาก การยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์โดยรวมค่าเฉลี่ยระดับมาก ปัญหาการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) การผลิตข้าวอินทรีย์โดยรวมค่าเฉลี่ยระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ที่แตกต่างกัน มีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน (ICS) ที่แตกต่างกัน มีการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาการยอมรับระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ คือ สมาชิกยังขาดความเข้าใจเรื่องระบบควบคุมภายใน การจัดทำเอกสาร และจัดบันทึกข้อมูล เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำระบบควบคุมภายใน

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแบ่งสรรงบประมาณเพื่อจัดทำการศึกษา การฝึกอบรม สร้างการรับรู้ถึงประโยชน์และการทำระบบควบคุมภายในกลุ่ม (ICS) ตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ และสนับสนุนให้มีการเข้าถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรับรองมาตรฐานมากขึ้น จัดทำคู่มือ ตัวอย่างการกรอกข้อมูล เกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน และความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านเกษตร

ผลประโยชน์ทับซ้อน

ผู้เขียนขอประกาศว่าบทความนี้ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

การมีส่วนร่วมในการเขียนบทความของผู้เขียน

ความคิดริเริ่ม (idea) และ สมมติฐาน: เบญจมาภรณ์ จันทระเสนา. การปฏิบัติกรวิจัย การมีส่วนร่วมในการออกแบบ การทดลอง การทดสอบ เครื่องมือวัด วิธีการเก็บข้อมูล และ Criteria: พืชไร่ดี ศรีบุญเรือง, เบญจมาภรณ์ จันทระเสนา, ชลาธร จุเจริญ. การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล: เบญจมาภรณ์ จันทระเสนา. การวิพากษ์วิจารณ์ผล การแสดง การเปรียบเทียบกับข้อสรุปหรือองค์ความรู้หรือทฤษฎีเดิม: พืชไร่ดี ศรีบุญเรือง, เบญจมาภรณ์ จันทระเสนา, ชลาธร จุเจริญ. การมีส่วนร่วมในการเขียน manuscript ผลงานสร้างสรรค์ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์: พืชไร่ดี ศรีบุญเรือง, เบญจมาภรณ์ จันทระเสนา, ชลาธร จุเจริญ.

เอกสารอ้างอิง

- Amnatcharoen Provincial Agricultural Extension Office. (2022). **Information for the Development of Amnat Charoen Province**. Retrieved from: <https://drive.google.com/file/d/1G9Bg8qMaRBaDfKkM5Qg-QjZXcf9WtESd/view>
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Testing**. 3rd Ed. Harper and Row.
- Department of Agricultural Extension. (2017). **The Long-term 20-Year. National Strategy is divided into Several 5-Year Operational Plans**. Retrieved from: <https://infocenter.doae.go.th/wp-content/uploads/2018/06/The Long-term 20-Year.pdf>. (in Thai).
- Department of Agricultural Extension. (2022). **Report on the Results of Registration of Farmers In-season Rice according to Plot Location, Year 2022/23**. Retrieved from: https://farmer.doae.go.th/report/report66/report_rice_66_fmdbfd_ap/37/01/. (in Thai).
- Department of Rice. (2017) **Guide to Operating Criteria for the Organic Rice Production Promotion Project Year 2017**. (in Thai).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607 – 610.
- Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of estimation of test reliability. **Psychometrika**, 2(3), 151-160.
- Kummanid, J., Khantho, N., Jaroenpanichsanti, T., Chumwong, P., & Pongkantha, N. (2023). Factors affecting the perceptions on internal control system of good agricultural practice groups of growers in Doi Kham Company. **Maejo Journal of Agricultural Production**, 5(1), 165-175. (in Thai).
- Kotiram, P. (2020). Extension of Organic Rice Production of Farmers in Kanthararom Sub-district, Krasang District, Buri Ram Province. In **The 10th STOU National Research Conference**, pp. 1495-1504. Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai).
- Mueang Amnatcharoen District Agricultural Extension Office. (2023). **Information on the Number of Farmers of Large Scale Rice**. Available Source: https://co-farm.doae.go.th/report_1list.php, February 2023. (in Thai).
- Nagtalón, J. A. (1983). **The Agriculture Education Curriculum and the Quality of Graduates of a Selected Agricultural College and Universities in the Philippines**. Unpublished Ph.D. Dissertation, UPLB, College
- Niyamangkul, S. (2013). **Research Methodology and Statistics**. Book 2 You Publishing. (in Thai).
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2019) **20-year National Strategy**. Retrieved from: https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf. (in Thai).

- Office of Agricultural Economics. (2019) **Area of Agricultural Use**. Retrieved from: <https://www.oae.go.th/assets/portal/1/files/socio/LandUtilization2562.pdf>
- Pinya, T. (2019). **Decision Making on the Participation in the Large Agricultural Extension System Project of Rice Farmers in Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province**. Master's Thesis. Maejo University. (in Thai).
- Sukprawit, W. (2024). Extension of palm oil production in collaborative farming, Thasae District, Chumphon Province. **Journal of Roi Kaensarn Academi**, 9(5), 248-263. (in Thai).
- Suriya, W. (2015) **Approaches to Promoting and Developing Appropriate Good Agricultural Practices for Rambutan Producers who are Members of Trat Province Agro-business Promotion Cooperative Ltd**. Master's Thesis. Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai).
- Thammasri, W. (2021). The impacts of health and environmental from agricultural chemicals of Thai farmers. **King Mongkut's Agricultural Journal**, 39(4), 329-336. (in Thai).